

Daer zoo de Liefde viel...

Waar liefde woont,
Gebiedt de Heer den zegen;
Daar woont Hij Zelf,
Daar wordt Zijn heil verkregen
En 't leven tot in eeuwigheid.

Hij heeft gespeeld en zij heeft gezongen.
Bij de zachte muziek van zijn instrument paste die zilveren stem, die even trilde.

Het was het lied der edele minne, de eeuwenoude zang, die nooit veroudert. Het feestlied van des levens lente.

Het is gezongen door de menstreelen der middeleeuwen in de hooge zalen der kasteelen; het verrukte er de jonkvrouwen, die nijver wrochten aan een prachtkleed voor het schoonste rijpaard van den ridder.

Het dartelde door de liedekens van Bredero met hupsche sprongetjes, en de zangster van Hooft jubelde het in het onvolprezen minnedicht.

Het liefdelied — dat is het lied van het levenslicht, van het licht, gebroken in z'n zeven kleuren....

Hij heeft gespeeld en zij heeft gezongen.

Maar het was niet enkel de kunstenaar, die tokkelde de snaren, niet enkel de zangeres, die uitzong de verzen der oprechtste trouw. Het was de jonge man zelf, die uiting gaf aan z'n zielsverlangen in liefelijke melodie; het was de maagd, die haar geheim verried in die wondere woorden. Ze hadden geraden van elkander de gedachten. Ze hadden gezien bij elkander in het diepe hart. Hij bij haar; zij bij hem.

En — zooals 't hoort — zegt hij het nu ook. En zij — heerlijk-blij — geeft hem het „ja,” dat beslist over beider leven.

Daar buiten harmoniëert de natuur met hun liefde. Door het open venster drijft de rozegeur naar binnen en daar in 't groen schetteren en piepen de spreuwen en musschen; een lijster slaat er z'n helderen slag; de leeuwerik kwettert de vroolijke regels van 't liefde-liedeke van 't vogelenhart.

Laten we ze nu alleen....

Met onzen wensch, dat ze vele jaren mogen genieten van den zegen der liefde.

„Waar werd oprechter trouw ter wereld ooit gevonden!

Twee zielen gloende aeneengesmeed
Of vastgeschakeld en verbonden
In lief en leedt.

Daer zoo de liefde viel,
Smolt liefde ziel met ziel
En hart met hart te gader.

Die liefde is sterker dan de dood.
Geen liefde komt Gods liefde nader
Noch schijnt zoo groot.”

Laten we ze nu dan alleen....

* * *

Liefde — wat is liefde!

Och, vraag dit toch niet.

Wat is licht!

Wat is leven!

Deze allen ontsnappen aan het definiëervermogen.

Laten we ze genieten en ze niet pogen te ontleden.

Onze dichters hebben ze ook genoten en dit genot geuit in fijne lyriek.

Geuit de liefde, die ze voelden als hun levensweelde, in al haar nuanceeringen.

Als Vondel in zijn „Gijsbrecht.”

De liefde tot God óók — die allereerst — zooals ze opbloeide uit de liefde Gods tot den mensch, geopenbaard in Bethlehem, in het Kindeke, dat er neerligt „zonder glans

in 't duister” en straks op Golgotha in den Zoon, die Zijn heilig bloed plengde, omdat Hij liefhad de wereld.

Die liefde tot God tinkelt haar helder geluid uit het belleken, dat de vrome non klankt „met haer sneewitten handen;” klept uit het vesperklokje van het klooster op een groenen heuvel.

Zuster Hadewyck en Zuster Baertken hebben in devote verzen haar hart uitgestort, zich wijgend aan den „Soeten Brudegom Jesu,” dien ze beminden als eens de vrouwen, die naar Jozefs hof de specerijen brachten om te zalven 't doode lijf.

„O Jhesum, soete brudegom,
Siet mij van binnen aen:
Ic heb dijn soete beelde
Diep in mijn herte staen,
Metten cruce verheven.
Bleec, bloedich en de seer ontdaen;
Die vlammen dijne minnen
Sijn door mijn herte ghegaen.”

En zoovelen na de vrome zusterkens: Vondel en Revius en Luyken en De Decker en later Da Costa en Schaeppman en Gezelle hebben gezongen de liefde hun harten voor den God hun levens.

Hebben gewenscht te wezen „brandende keersen,” die haar zacht licht straalden in den schemer van hun tempel. Maar voor sommige momenten is te zwak dit beeld.

Dan sprankelt het liefdevuur z'n vonken in een gouden regen, schitteren de zonnen met verblindend licht.

Dan is het niet de stille stem van het rustige hart, dat in z'n kalme blijheid zich zalig weet, maar dan roept het profetenwoord z'n machtige gedachten van wereldverwinnend vermogen.

„Voor U wil ik strijden, voor U wil ik lijden;
Voor U wil ik d'aarde doorgalmen van lof;
Aan U wil ik adem en levenskracht wijden.
Ja, geef mij te galmen, met loven en danken
In vlammenden ijver, in worstlenden moed,
In lieflijke psalmen, in donderende klanken,
Vall' hemel en aarde voor Jezus te voet.”

* * *

Nog eenmaal citeer ik uit Vondels treurspel der liefde.

„De liefde tot zijn land is ieder aangeboren.”

De vaderlandsliefde.

Wie de heele wereld als zijn vaderland beschouwt, of daar zijn vaderland slechts kent, waar hij het goed heeft, weet van haar warmte niet en ook niet van haar zegen.

Die kan niet bidden:

„Geef ons Uw heil en red door Uwe hand
Uit vrije gunst het zuchtend vaderland.”

Die heeft niet in bangen nood gezien z'n vaderland in de jaren, die verdwenen.

Die heeft misschien gezocht om eigen leed en kommer en gewenscht te wonen in een ander deel der wijde wereld, waar de zorg minder de harten vervulde.

Die kent ook niet de blijheid, dat de donkere wolken boven het volksleven afdreven.

Die verloochent zijn vaderland.

De liefde tot zijn land — dat is ook de liefde tot de historie van dat land — dat is bij ons ook de liefde tot onze Oranjevorstin.

Zij bleef „den Vaderlandt ghetrouwe.”

Omdat ze dit vaderland liefheeft.

Haar land en het land van Haar volk.

Liefhad — „onverveert” — óók toen een misdadige woeling het bedreigde.

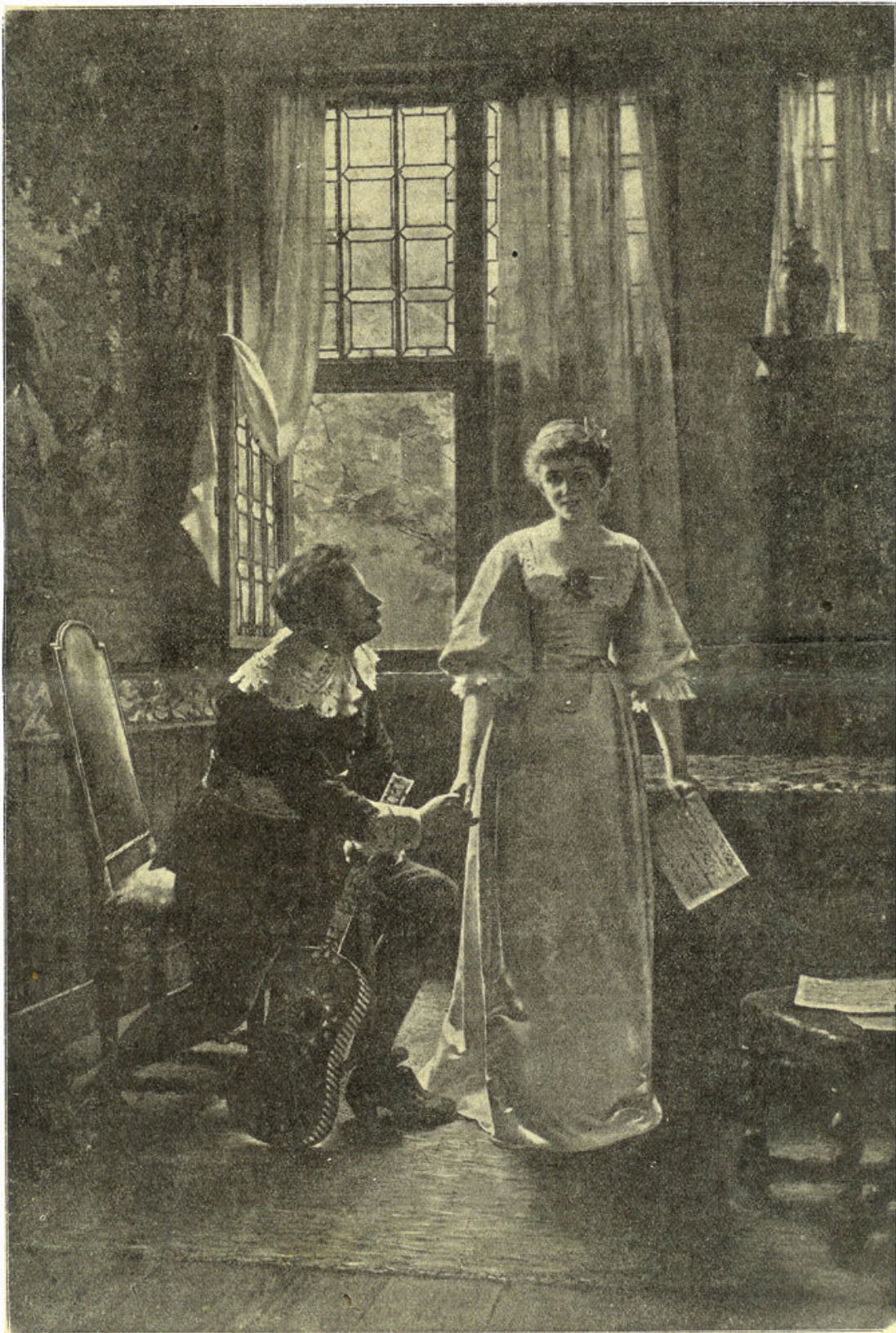
Toen 't meest.

Wat in de Troonzaal door anti-nationalen werd gesproken en daar buiten werd herhaald, deed even angstig-stil worden het volk van Nederland.

Het scheen verbluft over zooveel en zulke brutaliteit.

Maar stil bleef het slechts even.

1685

De Residentie gaf, als representante van de natie, het antwoord op de revolutionaire uitingen.

En onze geliefde Koningin heeft het van nabij gehoord. Oranje en Nederland — onder Gods zegen — één, krachtig en vrij.

Dat betekende de hulde der tienduizenden in een Oranje boven! gebracht als zelden werd gehoord.

Dat betekende de triomftocht van Koningin Wilhelmina — die belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van ons vaderland.

Daer 200 de liefde viel....

A. L. v. H.

VAN SAULUS TOT PAULUS.

IV. De jeugd van den Farizeër Saulus.

Als Lukas Paulus, toen nog Saulus, voor 't eerst op het toneel der geschiedenis doet optreden als bewaarder van de kleederen van den diaken Stephanus, die om zijn geloof in Christus gesteenigd wordt, — heeft Saulus reeds een verleden achter zich, waarvan Lukas ons niets vermeldt, maar dat wij kennen uit wat Paulus er ons zelf van vertelt in zijn redevoeringen en zijn brieven.

Een verleden, dáárom zoo merkwaardig, omdat het — zonder dat iemand het vermoedde, Saulus zelf allerminst — letterlijk in alle opzichten een voorbereiding is geweest voor de grootsche levenstaak, waartoe God hem roepen zou.

Dat is het, waarom Paulus later aan de Galaten schrijft, dat God hem „van zijner moeders schoot had afgezonderd” tot zijn levenswerk. Als wij ons Saulus' jeugd en jongelingsjaren indenken, zullen wij telkens met bewondering zien, hoe Gods hand eerst het kind en toen den jongeling Saulus leidde en toebereidde, om eenmaal de groote zendingsapostel Paulus te kunnen worden.

Het kind Saulus werd geboren uit Joodsche ouders, die niet in hun vaderland, maar ten noorden van Palestina, in de heidensche stad Tarsen woonden. Zij behoorden dus tot de z.g. uitlandsche (buitenlandsche, zouden wij in onze dagen zeggen) Joden, of Joden in de verstrooiing. Dit waren hoofdzakelijk nakomelingen van de Joden, die na de ballingschap niet meer naar hun vaderland waren teruggekeerd. Zij waren overal verspreid in het Heidensch-Romeinsche wereldrijk, zooals de Joden nu nog over de geheele wereld, ook nog in ons eigen land b.v. verspreid zijn. „Uitlandsche Joden” kunnen wij nog iederen dag in Nederland zien.

Deze uitlandsche Joden waren in hun Heidensche omgeving trouw gebleven aan den godsdienst hunner vaderen. In de meeste heidensche steden van het Romeinsche wereldrijk stonden dan ook tusschen de weelderige afgodstempels de sobere synagogen der Joden, waar iederen Zaterdag dienst werd gehouden. Precies zooals in onze groote steden, onze „uitlandsche Joden” hun eigen synagogen hebben.

Hadden deze uitlandsche Joden hun godsdienst behouden, hun taal — precies als bij ons — hadden zij verlerd. Zij spraken geen Hebreeuwsch meer. De gewone omgangstaal in het Romeinsche wereldrijk was toen Grieksch, en ook deze uitlandsche Joden spraken Grieksch. Vandaar dat zij ook wel Grieksche Joden, of kortweg Griekschen werden genoemd.

Daar zij geen Hebreeuwsch meer kenden, konden zij ook het Oude Testament niet meer in 't Hebreeuwsch lezen. Daarom gebruikten zij een Grieksche vertaling van het Oude Testament: de bekende Vertaling der Zeventigen uit Alexandrië.

Dit Alexandrië in Egypte was den uitlandschen Joden een centrum van leiding en geleerdheid. In alle uitlandsche synagogen werd het Oude Testament in 't Grieksch voorgelezen, en de diensten in 't Grieksch gehouden.

Alleen in Palestina zelf werd Hebreeuwsch gesproken, het Oude Testament nog in 't Hebreeuwsch gelezen en de diensten in de synagogen in 't Hebreeuwsch gehouden.

In het feit van Saulus' geboorte als *Grieksche Jood* in het *Heidensche Tarsen* en niet als *Hebreeuwsche Jood* in zijn eigen land, zien wij aanstonds een beschikking Gods.

Het Heidensche wereldrijk, waarin hij zou gaan prediken, hoewel levend onder Romeinsch bestuur, had van het veroverde Griekenland de cultuur aangenomen, dacht en sprak en voelde *Grieksch*.

Het was de taal, die Paulus later, bij de volvoering van zijn levenstaak noodig zou hebben niet alleen voor zijn prediking en zijn redevoeringen, maar ook voor zijn brieven. Het was dus van 't grootste belang, dat Saulus van kind-af die Grieksche cultuur en die Grieksche taal grondig zou kennen. Van het grootste belang ook, dat hij uit eigen aanschouwing het Heidendom zou leeren kennen, waaronder hij later zou moeten arbeiden. En in het afgodische en verdorven Tarsen heeft hij van kind-af gezien en gehoord, wat zijn ziel met heiligen afschuw vervulde. Zijn groote kennis van 't Heidendom was dan ook niet uit boeken of van hooren zeggen, maar uit eigen ervaring. Ware hij in zijn vaderland geboren en opgevoed, dan zou hij een *Hebreeuwsche Jood* zijn geweest als Petrus was, — en dan zou hij zijn leven lang als een vreemdeling gestaan hebben tegenover het toekomstig terrein zijner werkzaamheid. Hij had die Grieksche taal dan wel kunnen aanleeren en het Heidendom wel kunnen bestudeeren, maar hij zou nooit die affiniteit met de Grieksch-Romeinsche wereld hebben gekend, die hem later zoo is te stade gekomen.

Saulus werd geboren als *Romeinsch burger*, en als *Grieksche Jood*, — en Paulus en Paulus' werk heeft er rijkelijk de vruchten van geplukt. Want in de saamvoeging van deze drie cultuurcentra: het Romeinsche, het Grieksche en het Joodsche, ligt het geheim van Paulus' cosmopolitisch bestaan niet alleen, maar van zijn contact met ieder dezer centra. Als ik het zoo zeggen mag: het geheim van het drie-zijdig bestaan van Paulus. En zoo moest hij bestaan, wilde hij voor zijn machtige levenstaak geschikt zijn.

Ook zijn geboorte in de stad Tarsen hangt hiermede samen. En ook daarin hebben wij een bijzondere beschikking Gods te zien. Ware Paulus geboren in een andere Heidensche stad, in Éfeze of Corinthé b.v., dan ware hij wel is waar evengoed Romeinsch burger en Grieksche Jood geweest, maar dan zou hij zéér verre buiten de sfeer van zijn vaderland zijn opgegroeid.

Maar de stad Tarsen had, en heeft nog een bijzondere ligging en daardoor een bijzondere betekenis. Tarsen ligt aan den grooten handelsweg tusschen Syrië en Klein-Azië, in het grensgebied tusschen de Joodsche en de Grieksche wereld. Tarsen was een der groote handelscentra, waar die twee anders zoo streng gescheiden werelden elkander ontmoetten.

Aan zijn geboorte in Tarsen heeft Paulus het te danken gehad, dat hij van kind-af zoowel met de Grieksche als met de Joodsche wereld vertrouwd is geraakt.

Maar alléén zijn geboorte in de grensstad Tarsen, — alléén de Grieksche taal en de Grieksche cultuur, — alléén het opgroeien in een echt-Heidensche omgeving zou voor Paulus' latere levenstaak nog niet voldoende zijn geweest. Dat alles bekwaamde hem alleen nog maar voor zijn grooten strijd tegen het *Heidendom*. Maar Paulus zou ook zijn leven lang tegen het *Jodendom* te strijden hebben. Zoowel tegen de Joden zelf als tegen de Joodsche Christenen, die telkens dreigden het Christendom te verjoodschen, de zogenaamde *Judaïsten*.

En daarom moest hij ook diën toekomstigen vijand, dat Jodendom, grondig leeren kennen, zijn taal leeren spreken, zijn gedachten leeren begrijpen.

En daarom was het, dat God hem deed geboren worden als zoon van een Farizeër, die zijn begaafd kind eveneens voor Farizeër bestemde, en hem daartoe de allerbeste opleiding gaf, die in die dagen denkbaar was: hem naar Jeruzalem zond, om de Hebreeuwsche taal, en het Oude Testament in het Hebreeuwsch, te bestudeeren onder den leiding van den beroemden wetgeleerde Gamaliël.

De jeugdige Saulus heeft dus een *double* opvoeding gehad: een opvoeding als 't ware in twee werelden, eerst in de Grieksch-Romeinsche en daarna in de Hebreeuwsche. En zoo moest het zijn, wilde hij voldoende zijn toegerust voor zijn taak, die hem wachtte.